

Pielonefrita cronică

Definiție: Pielonefrita cronică este o formă particulară de nefropatie interstițială cronică care este secundară unei infecții bacteriene cronice a rinichiului și a unei anomalii urologice obstructive.

Etiopatogenie:

Sunt implicați mai mulți factori:

- Modificările cicatriciale rămase după episoadele de pielonefrită acută; fibroza din parenchimul renal duce la obstrucția urinară, HTA, IRC.
- Ischemia renală secundară spasmului arterial și trombozelor capilare și venulelor, endarteritei inflamatorii;
- Mecanisme imunologice: persistența antigenelor bacteriene în rinichi; mecanism autoimun întreținut de anticorpii antițesut renal;
- Refluxul vezico-ureteral.

Germenele cel mai frecvent implicat este *Escherichia coli*. Căile de propagare ale infecției sunt ascendentă (cea mai frecventă) și descendentă (hematogenă).

Circumstanțe de descoperire a bolii:

- la un pacient cu uropatie obstructivă cu ocazia examinării periodice;
- la un pacient cu HTA, proteinurie sau IRC;
- la un pacient care prezintă semne nespecifice de boală, dar anamneza este sugestivă pentru ITU.

Manifestări clinice

- Semne generale : sindrom astenic, dispeptic, anemic, febril , transpirații nocturne;
- Semne locale

- dureri spontane și la palparea rinichilor, puncte ureterale superioare sensibile (semne de afectare a tractului urinar superior);
- sindromul cistic (polakiurie, disurie, nicturie) (semne de afectare a tractului urinar inferior).

- *Semne de împrumut*

IRC (se exprimă prin atingere tubulo-interstițială)

- tulburări precoce de concentrare a urinei: poliurie, nicturie, polidipsie;
- tulburări de acidifiere: acidoză hipercloremică antrenând hipercalciurie cu osteomalacie la adult și tulburări de creștere la copil;
- fuga urinară de Na (cu risc de deshidratare acută)

HTA (inconstantă / puțin severă /factor de progresie al bolii renale)

Date biologice

- *Sindrom anemic* (anemia se accentuează odată cu progresia insuficienței renale cronice);
- *Sindrom inflamator*– în puseele de activitate ale bolii;
- *Sindromul urinar:*
  - *proteinurie* moderată (sub 1g/24 ore) de tip tubular (cu predominanța albuminei și globulinelor cu GM joasă neresorbite la nivel tubular);
  - *sediment: leucociturie, piurie, cilindri leucocitari, celule Sternheimer-Malbin (> 10%), hematurie;*

- bacteriurie semnificativă > 100 000 UFC/ml (între puseele infecțioase bacteriurie absentă);
- urocultura: identificare germen cauzal / sensibilitatea la antibiotice.

- **Sindromul disfuncției renale**

- diminuarea filtrării glomerulare - ↑ uree, creatinină
- anomalii tubulare: - ↓ puterii de concentrare a urinei; - ↓ puterii de acidifiere a urinei cu apariția acidozei metabolice; . pierderi urinare de Na

Acidozele metabolice pot fi: 1)cu deficit anionic normal(hipercloremică) în acidozele tubulare renale (prin scăderea acidității titrabile)

AT tip II – afectare TCP (glucozurie, aminoacidurie, hiperfosfaturie, hiperuricurie)

AT tip I sau IV – afectare TD (hiperkaliemie, hipernatriurie)

2)cu deficit anionic crescut (normocloremică) în acidoza uremică (prin scăderea eliminării de amoniu).

Explorări complementare

- **Ecografia** - dă informații asupra sediului, taliei și formei rinichilor , a dilatațiilor caliceale, a elementelor obstructive, apreciază raportul corticală-medulară.

- **Urografia** – evidențiază:

- rinichi mici și asimetrici, cu contur boselat;
- dilatații bazinetale și caliceale segmentare, cu hipotonia căilor excretorii și papile atrofiate;
- diminuarea distanței cortico-papilare corespunzător reducerii grosimii parenchimului renal;
- modificări sugestive pentru boala de fond (anomalii anatomice predispozante).

- **Scintigrama renală / CT / PBR**

Scintigrama renală evidențiază prezența focarelor inflamatorii.

PBR: infiltrație inflamatorie interstițială cu diverse cellule - limfoplasmocite, polimorfonucleare, macrofage ce evoluează spre fibroză interstițială distructivă, cu afectarea secundară a tubilor, a glomerulilor.

Diagnosticul clinic

Se face prin corelarea datelor clinice cu cele biologice și cu explorările complementare.

Forme clinice

După simptomatologie:

- Forma comună (cea descrisă);
- Forma hematurică (hematurie intermitentă, recidivantă);
- Forma hipertensivă;
- Forma cu IRC globală;
- Forma cu IRC parțială (diabet nefrogen, nefrita care pierde sare, nefrita care pierde K)
- Forme asociate altor afecțiuni (DZ, gută, HTA, hipokaliemie, GNC, sarcină).

După mecanismul infecției:

- PNC ascendentă (obstructivă)

Obstrucția (calculi, tumori, cuduri ureterale, stenoze postinflamatorii, malformații congenitale) → stază retrogradă → infecție și leziuni renale

Tulburări funcționale congenitale sau câștigate: RVU, boala colului vezical, sdr. de joncțiune pielo-ureteral

- PNC primitivă (hematogenă / neobstructivă)

Mecanism neclar (infecție acută vindecată cu formarea de cicatrici retractile și hidronefroză intrarenală)

Complicații

1. HTA
2. IRC
3. Litiaza renală
4. Osteopatia renală
5. Amiloidoza renală
6. Necroza papilară

Diagnostic diferențial

În forma hipertensivă

- HTA esențială cu nefroangioscleroză
- HTA din GNC, etc

În forma hematurică

- tumori renale sau vezicale
- TBC renală
- rinichi polichistic

În sindromul de tub distal

- cu tubulopatiile ereditare

În forma cu leucociturie

- cu NI prin analgezice sau cu sindroamele limfoproliferative

În forma cu leucociturie și uroculturi negative

- cu TBC renală

Profilaxie

- Tratamentul corect al PNA;
- Înlăturarea factorilor favorizanți ai ITU (obstrucții, abuz de analgezice, constipație);
- Tratamentul focarelor inflamatorii de vecinătate (prostatită, anexită, vaginită);
- Evitarea expunerii la frig, umezeală;
- Igiena corporală riguroasă;
- Tratamentul bacteriuriilor asimptomatice din cursul sarcinii;
- Tratamentul tulburărilor metabolice (DZ / hiperuricemie).

Tratament

Obiective:

1. Suprimarea cauzelor care favorizează infecția;
2. Tratamentul antiinfecțios ;
3. Corectarea tulburărilor secundare disfuncției renale.

Tratamentul igieno-dietetic

- repaus la pat în cursul acutizărilor febrile;
- asigurarea unei bune diureze (efect de spălare și de scădere a tonicității medularei renale);
- schimbarea ph-ului urinar
  - alcalinizarea (ph 5-6) – reduce multiplicare unor germeni și favorizează acțiunea sulfamidelor și antibioticelor de tip penicilinic și aminoglicozidic; se face cu dietă predominant vegetală / Bic Na sau citrat de Na.

- acidifierea (ITU E.coli) reduce multiplicarea unor germeni și favorizează acțiunea altor antibiotice; se face cu dietă pe bază de carne, pește, brânză, ouă / clorură de amoniu Diurocard 400mg 2-4 dj de 4-5 ori/zi, metionină 8-12 g/zi.

▪ Ajustarea aportului proteic, sodic și potasic în funcție de starea funcțională renală și eventualele pierderi de Na și K.

Tratamentul etiologic

Vizează îndepărtarea cauzei.

Tratamentul antiinfecțios

Cura de atac: 4-6 săptămâni

Cura de întreținere:

- continuă (12 luni, cu ½ din doza de atac)

- intermitentă (1 săpt./lună, timp de 1 an)

Antibioticele cu penetrare bună urinară au fost menționate anterior.

Controlul eficienței tratamentului

Uroculturi de control la 1-2-3-6-12 luni după terminarea curei.

În caz de recidivă, se reia cura de atac în funcție de antibiogramă.

Tratamentul complicațiilor

Tratamentul IRC – particularități în PNC

- se vor adapta dozele de antibiotice la Cl de creatinină;

- se va corecta anemia, intoleranța digestivă, acidoza, disfuncțiile tubulare (hiponatremie – NaCl; hipopotasemie – KCl; acidoză – Bic Na)

Tratamentul HTA

- se administrează antihipertensive

Se va manifesta prudență în restricția de NaCl, în administrarea de diuretice (în special în nefrita care pierde sare).